

نقش نیروی انتظامی در احساس امنیت اجتماعی زنان گردشگر

(مطالعه موردی: شهر زنجان)

منیژه احمدی^{۱*} و کبری خوند^۲

۱. استادیار گروه جغرافیا، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران. (نویسنده مسئول) ahmadi.manijeh@znu.ac.ir

۲. دانش آموخته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی گردشگری، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: در جهان امروزی با توجه به حضور زنان در عرصه‌های مختلف نیاز به تأمین امنیت زنان به منظور ایجاد بستر مشارکت پویای اجتماعی، سالم و خلاقانه آن‌ها در فضاهای شهری-از جمله در زمینه‌ی تفریح و گردشگری- ضروری است. هدف پژوهش حاضر بررسی نقش نیروی انتظامی در احساس امنیت اجتماعی گردشگران زن در شهر زنجان است.

روش: پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش، توصیفی-تحلیلی می باشد جامعه آماری گردشگران زن وارد شده به شهر زنجان در سال ۱۳۹۷ است. با استفاده از فرمول نمونه گیری کوکران تعداد نمونه ۳۸۴ برآورد شد و پرسشنامه محقق ساخته با ضریب پایایی ۰/۸۴ برای گردآوری داده‌ها به کار رفت. در تجزیه و تحلیل داده‌ها آزمون‌های آماری توصیفی و استنباطی به کمک نرم افزار اس پی اس اس و ایموس به کار رفت.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که پلیس نقش معناداری در احساس امنیت زنان گردشگر دارد؛ در این زمینه حضور فیزیکی کارکنان پلیس در فضاهای گردشگری شهری، عملکرد کمی و کیفی پلیس در ارائه خدمات انتظامی به گردشگران، شیوه رفتار کارکنان پلیس، و امکانات پلیس در ایجاد نظم و امنیت در شهر تأثیر معناداری بر احساس امنیت زنان گردشگر دارد.

نتایج: برآیند یافته‌های پژوهش بیانگر مطلوب بودن نقش نیروی انتظامی در احساس امنیت گردشگران زن در شهر زنجان و همچنین وجود رابطه بین عملکرد نیروی انتظامی و ابعاد احساس امنیت گردشگری است. در بین مؤلفه‌های مربوط به عملکرد نیروی انتظامی، بیشترین اثرات مثبت بر احساس امنیت زنان گردشگر مربوط به مؤلفه «نحوه برخورد کارکنان پلیس» است.

واژه‌های کلیدی: احساس امنیت، زنان، گردشگری، شهر زنجان، نیروی انتظامی.

◀ **استناد (به شیوه APA ویرایش ۶):** احمدی، منیژه؛ خوند، کبری (پاییز و زمستان ۱۳۹۸). نقش نیروی انتظامی

در احساس امنیت اجتماعی زنان گردشگر. *دوفصلنامه پژوهش‌های انتظامی- اجتماعی زنان و خانواده*، ۷(۲)،

۱۹۳-۲۰۷.

مقدمه

امنیت یکی از نیازهای اساسی انسان و از دلایل اصلی او برای زندگی گروهی به شمار می‌رود (زارع شاه آبادی و بندری، ۱۳۹۷، ص. ۱۹). امنیت در مفهوم عینی آن، فقدان تهدید علیه ارزش‌ها است و در مفهوم ذهنی آن، فقدان احساس ترس از این که چنین ارزش‌هایی مورد حمله قرار خواهند گرفت. امنیت اجتماعی توانایی جامعه در دفاع از خصوصیات و ویژگی‌های اساسی خود در برابر تغییرات و تهدیدات واقعی و احتمالی است (فولادیان، فاطمی‌امین، امیر، غفاری‌زاده، ۱۳۹۲، ص ۲۶). در مباحث طراحی و برنامه‌ریزی شهری، امنیت به عنوان یکی از مهمترین مؤلفه‌هایی که به فضاهای عمومی شهری کیفیت می‌بخشد، به شمار می‌آید. به این معنا که نداشتن امنیت در کنار وجود همه ابعاد کیفی در یک فضای عمومی شهری، بیان‌گر عدم موفقیت آن فضا است. فضاهایی مانند بازارها، خیابان‌ها و پارک‌ها از میان انواع فضاهای عمومی شهری به سبب ماهیت و موقعیت ویژه‌ای که دارند انتظار می‌رود کیفیت بهتری را به لحاظ امنیتی ارائه دهند (ایزدی و حقی، ۱۳۹۴، ص. ۸)؛ چرا که مردم از حضور در فضاها و محیط‌های بی کیفیت که احساس خطر و آسیب می‌کنند؛ دوری کرده و این مکان‌ها به تدریج تبدیل به مکان‌های ناامن می‌شوند. ایجاد محیطی که مردم در آن‌ها بدون واکنش پیاپی روی کنند، باعث می‌شود که تعداد چشم‌های ناظر را افزایش دهند و همین امر باعث افزایش کیفیت محیط می‌شود (لو، یائو، فو، لو و مو^۱، ۲۰۱۹؛ رانا، یانگ کوان، ژانگ و لیک^۲، ۲۰۱۹).

صنعت گردشگری، پس از اتمام جنگ جهانی دوم (۱۹۵۰م)، با گسترش شهرنشینی، کاهش ساعات کار، توسعه‌ی روزافزون راه‌ها و شبکه‌های حمل و نقل، ارتقای سطح فرهنگ عمومی و اصلاح قوانین، تحولی شگرف یافت؛ به طوری که امروزه گردشگری به پدیده و نماد عصر تمدن تبدیل شده است. این صنعت در سراسر جهان، یکی از مهمترین فعالیت‌های اقتصادی محسوب می‌شود. در عین حال یکی از حساس‌ترین و آسیب‌پذیرترین بخش‌ها، صنعت گردشگری است که به طور مستقیم با بسیاری از عوامل خارجی مانند نرخ ارز، وضعیت سیاسی، درآمد، محیط زیست، آب و هوا و به ویژه امنیت در تعامل است؛ بنابراین، برای موفقیت در صنعت گردشگری باید به همه‌ی عوامل تأثیرگذار بر آن، از جمله امنیت توجه کرد (مشکینی، حسینی، ربانی و عباس زاده، ۱۳۹۵، ص. ۱۸).

وقوع جرم و نا امنی در گردشگری نه تنها موجب می‌شود گردشگران مناطق جرم خیز را انتخاب نکنند، بلکه می‌تواند پیامدهای مثبت گردشگری برای ساکنان محلی را هم با چالش روبرو کند. در هر کشور امنیت و حفظ جان و مال و آبروی گردشگر از کلیدی‌ترین نیازهای توسعه‌ی گردشگری به شمار می‌آید؛ تا حدی که هرچه گردشگران در یک محل از ضریب امنیتی بالاتری برخوردار باشند تمایل بیشتری به سفر دارند. امنیت

1. Lu, Yao, Fu, Lv & Mao

2. Ruana, Yongquan, Zhangb & Liuc

عامل مهمی در تصمیم‌گیری گردشگران برای بازدید از یک مقصد گردشگری است (شربت، ۱۳۹۵، ص. ۱۲۵). به طور کلی ملاک احساس امنیت در گردشگری، احساس امنیت توسط گردشگران است. به عقیده بسیاری از کارشناسان وجود امنیت در یک جامعه به همان میزان اهمیت دارد که احساس امنیت در آن جامعه، و چه بسا احساس امنیت در جامعه مهمتر از وجود امنیت در آن جامعه است؛ زیرا واکنش فرد در جامعه به میزان دریافت او از امنیت بستگی دارد (دربان آستانه، ۱۳۹۳، ص. ۱۳۰). در عرصه گردشگری شهری، امنیت به معنای عام آن اهمیت فراوانی دارد زیرا وجود امنیت در عرصه‌های مختلف از جمله اقتصادی، سیاسی، قانونی، اجتماعی و روانی بر میزان ورود گردشگران و تمایل آن‌ها به اقامت در منطقه میزبان و نیز سفرهای مجدد گردشگران تأثیرگذار است (حاجی اسمعیلی و کیان‌پور، ۱۳۹۳، ص. ۴۶).

نیاز به امنیت فردی و اجتماعی برای گردشگران در تمام دوران احساس می‌شود و گردشگران چه در بعد ذهنی و چه در بعد عینی نیازمند احساس امنیت هستند؛ در صورت عدم وجود امنیت و مهمتر از همه عدم وجود احساس امنیت، ورود گردشگران به فضاهای مختلف گردشگری کاهش خواهد یافت. در این میان، جنسیت یکی از عوامل مهم در احساس امنیت است و نقش مؤثری در ایجاد پنداشت نسبت به امنیت در فضای شهر در ذهن شهروندان دارد (فلاحتی، ۱۳۹۴، ص. ۶۳). احساس ناامنی برای همه افراد و به طور خاص برای زنان می‌تواند اثرات و پیامدهای روانشناختی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و حتی سیاسی برجا گذارد و سبب محدودتر شدن فعالیت زنان در محیط‌های عمومی شود و حضور مؤثر آن‌ها در فضای اجتماعی را دچار مشکل کند (اولادی، جهانبخش و محمدی، ۱۳۹۸، ص. ۱۰۴). زنان به دلیل آسیب‌پذیری بیشتر ادراک متفاوتی از امنیت دارند (صفائی پور و پیری، ۱۳۹۷). تفاوت‌های جنسیتی، ظرفیت‌های فردی، آسیب‌پذیری‌ها و توانمندی‌های زنان موجب شکل‌گیری ویژگی‌های متفاوت دو جنس (مرد و زن) می‌شود و به نظر می‌رسد این موضوع در میزان احساس امنیت آن‌ها نیز تأثیرگذار است (سهراب زاده، بخشی و دعاگویان، ۱۳۹۵، ص. ۸۵). آگاهی از وضعیت امنیت و احساس امنیت در گردشگری، به منظور ایجاد بستر و زمینه مناسب برای تصمیم‌گیری و اقدام مناسب و بجا برای برنامه‌ریزی‌های آتی در زمینه گردشگری یک ضرورت مهم است. مطالعات امنیت اجتماعی در جهت بهبود وضع نابسامان گردشگری و توسعه گردشگری شهری و روستایی یک ضرورت مهم است و نیازمند بررسی‌های همه جانبه و وسیعی در زمینه‌های مختلف است، تا ابزار اولیه برای تصمیم‌گیری و عمل را در اختیار برنامه‌ریزان و مدیران گردشگری قرار دهد. عمده تحقیقات انجام شده در زمینه امنیت و احساس امنیت گردشگری کل جمعیت را در بر گرفته و عامل جنسیت در این تحقیقات مغفول مانده است. به عبارت دیگر احساس امنیت گردشگران زن در کشور ما چندان مورد توجه قرار نگرفته است. از طرف دیگر نقش نهادهای امنیتی همچون نیروی انتظامی و تأثیر آنان بر امنیت و احساس امنیت گردشگران زن نیز از مهمترین مسائلی است که کمتر به آن پرداخته شده است. شهر زنجان (با داشتن جاذبه‌های تاریخی و طبیعی) به عنوان یکی از شهرهای گردشگرپذیر، به ویژه در نیمه اول سال محسوب می‌گردد؛ بر اساس بررسی‌های انجام

شده در این پژوهش تاکنون مطالعه‌ای پیرامون احساس امنیت زنان گردشگر در شهر زنجان صورت نگرفته است. در این راستا، هدف پژوهش حاضر بررسی نقش نیروی انتظامی در احساس امنیت اجتماعی گردشگران زن در شهر زنجان است. در این راستا، پژوهش حاضر به بررسی اثرات اقدامات و نقش حضور پلیس بر امنیت زنان گردشگر در قالب سؤالات زیر پرداخته است:

- عملکرد نیروی انتظامی در راستای امنیت زنان گردشگر چگونه است؟
- چه رابطه‌ای بین امکانات، حضور فیزیکی، نحوه برخورد، کیفیت اقدامات پلیس و احساس امنیت زنان گردشگر وجود دارد؟

ادبیات پژوهش: پیشینه و مبانی نظری

پیشینه پژوهش: پژوهشگران حوزه مسائل اجتماعی، پژوهش‌های متعددی در ارتباط با احساس امنیت اجتماعی انجام داده‌اند. برخی از این پژوهشگران (مانند: نالاندا^۱، ۲۰۰۸؛ صالح، ۲۰۱۰؛ کاراکاس، مک گریل و بسی باپاک^۲، ۲۰۱۰) تنها به مسأله احساس امنیت در فضاهای شهری و تأثیر مثبت (رسانه، هویت، سن، تحصیلات، مالکیت خانه، رضایت از همسایگان و اجرای قانون) و منفی (جنسیت، دگرگونی‌های شهری، درآمد پایین، قربانی جرم بودن) آن پرداخته‌اند. گروه دیگری از پژوهشگران مسأله امنیت، احساس امنیت اجتماعی و گردشگری را مورد توجه قرار داده‌اند، که در ادامه به نتایج برخی از این پژوهش‌ها اشاره می‌گردد.

ویور و اوپرمن^۳ (۲۰۰۶) در پژوهشی با عنوان «مدیریت گردشگری» به بررسی ارتباط امنیت و توسعه پایدار گردشگری پرداخته و به این نتیجه رسیده‌اند که یکی از علل عدم استقبال گردشگران از برخی مناطق گردشگری دنیا، ناشی از نبود امنیت جانی، مالی، روانی، زیست محیطی و بهداشتی است.

پیزام و یوال^۴ (۲۰۱۳) در مقاله‌ای با عنوان «به سوی یک نظریه امنیت گردشگری» به این نتیجه رسیده‌اند که نیاز ضروری به گسترش گردشگری بین‌المللی با توجه به خطرهای موجود وجود دارد. همچنین آن‌ها بر اهمیت رسانه در مقوله سفر، ایمنی گردشگری و نیاز به ایجاد شبکه‌های محلی به منظور تأمین امنیت ساکنان و بازدیدکنندگان تأکید می‌نمایند.

رضادوست، بابایی و نجفی (۱۳۹۲) در مقاله‌ای با عنوان «نقش پلیس در امنیت گردشگری» بیان می‌کنند رونق صنعت گردشگری در هر کشور نشان از ثبات امنیت ملی آن کشور دارد. زمانی امنیت گردشگری در یک کشور بهبود می‌یابد که دولت به افزایش استانداردهای ایمنی و امنیتی توجه نمایند.

واعظی (۱۳۹۲) در پژوهش خود با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت گردشگران در شهرستان سرعین» به این اشاره دارد که تا زمانی که اگر امنیت در جامعه وجود نداشته باشد یا دچار چالش شود، احساس

1. Nalanda

3. Weaver.& Opperman

2. Karakus, McGarrell & Basibuyuk

4. Pizam, & Yoel

امنیت نیز از بین می‌رود. نتایج تحقیق حاکی از آن است که عملکرد نیروهای پلیس و فرهنگ مردم بومی رابطه معناداری با احساس امنیت گردشگران دارد و هرچه گردشگران از برخورد مردم بومی رضایت داشته باشند بیشتر احساس امنیت می‌کنند.

جسارتی و آقایی (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان «نقش ارتقاء امنیت در توسعه گردشگری استان اردبیل» امنیت را یکی از بنیادی‌ترین نیازهای صنعت گردشگری معرفی می‌کنند. این پژوهش به ارتباط پلیس و اقدامات تبلیغی آن با امنیت گردشگری می‌پردازد. نتایج نشان داده که میان گسترش تبلیغ نیروی انتظامی و افزایش امنیت گردشگری رابطه معناداری وجود دارد.

برخی پژوهشگران موضوع امنیت و احساس امنیت در گردشگری را با توجه به جنسیت گردشگران مطالعه کرده‌اند. از جمله، گودرزی، ملایی و عبداللهی (۱۳۹۵) در پژوهشی «فضاهای گردشگری شهری در شهرهای جدید» را با توجه به احساس امنیت زنان در شهر جدید بهارستان بررسی کرده‌اند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد از دیدگاه زنان شهر بهارستان، در فضاهای گردشگری شهری امنیت نسبی وجود دارد اما بر اساس عواملی مانند سابقه سکونت در شهر، تحصیلات و وضعیت تأهل متفاوت است. مشکینی و همکاران (۱۳۹۵) در مقاله‌ای با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی گردشگری شهری طریقه» به بیان اهمیت امنیت در شهرها از نظر گردشگران می‌پردازد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد میان عواملی مانند سن، جنسیت، فضاهای عمومی شهر و عملکرد پلیس با احساس امنیت گردشگران، رابطه معناداری وجود دارد و با افزایش امنیت در فضاهای عمومی شهری، احساس امنیت گردشگران نیز بیشتر می‌شود. همچنین با افزایش عملکرد پلیس، احساس امنیت اجتماعی گردشگران افزایش می‌یابد.

حیدرنژاد، قنبری و مجدی (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «بررسی نقش احساس امنیت در توسعه گردشگری نواحی مرزی چابهار» به رابطه دوسویه گردشگری و امنیت می‌پردازند. بر پایه‌ی نتایج پژوهش احساس امنیت گردشگران در منطقه چابهار متوسط به بالا است و میزان احساس امنیت در بین سنین مختلف متفاوت است. ولی در بین زنان و مردان تفاوت زیادی در احساس امنیت وجود ندارد.

مبانی نظری: در ارتباط با امنیت و احساس امنیت اجتماعی نظریه‌های مختلفی از سوی متخصصین این حوزه ارائه شده است که می‌توان به موارد زیر اشاره داشت:

نظریه امنیت اجتماعی مولار: معتقد است امنیت اجتماعی زمانی مطرح می‌شود که جامعه تهدیدی در باب مؤلفه‌های هویتی خود احساس کند. او معتقد است که امنیت در سه شکل ملی، اجتماعی و انسانی وجود دارد. امنیت اجتماعی زمانی مطرح می‌شود که جامعه تهدیدی در باب مؤلفه‌های هویتی خود احساس کند. مولار بحث خود در باب امنیت اجتماعی را با شرح اشکال متفاوت امنیت آغاز می‌نماید. او معتقد است امنیت در سه

شکل ملی، اجتماعی و انسانی وجود دارد که پاسخ به سؤال اساسی امنیت برای چه کسی یا به بیان دیگر هدف مرجع امنیت در هر یک از این اشکال متفاوت است و به تناسب تفاوت در مرجع امنیت، تهدیدات نیز متفاوت است. بر این اساس، مقام مرجع در امنیت ملی، دولت، در امنیت اجتماعی، گروه‌های اجتماعی، و در امنیت انسانی، تک‌تک افراد است (به نقل از: نویدنیا، ۱۳۸۵، ص. ۵۷).

نظریه امنیت اجتماعی ویور: وی امنیت اجتماعی را توانایی جامعه برای حفظ ویژگی‌های اساسی‌اش تحت شرایط تغییر و تهدیدات واقعی و محتمل تعریف می‌کند و بر ارتباط نزدیک میان هویت، جامعه و امنیت تأکید دارد؛ وی معتقد است، جامعه باید قادر به حل اختلالات هویتی باشد و اعضای آن نمی‌توانند نسبت به چیزهایی که هویت‌شان را تهدید می‌کند احساس مسئولیت نداشته و آن‌ها را تنها به دولت واگذار نمایند. ویور معتقد است نظریه امنیت اجتماعی بر هویت‌های جمعی در مقیاس بزرگ مانند هویت‌های مذهبی و هویت‌های قومی متمرکز است که کارآیی و وظایفی مستقل از دولت دارند. ویور هویت را به عنوان مفهوم صریح امنیت اجتماعی قلمداد نموده و معتقد است زمانی امنیت اجتماعی مطرح می‌شود که جامعه تهدیداتی نسبت به هویتش احساس کند (به نقل از: بیلگین^۱، ۲۰۰۳).

نظریه امنیت بوزان^۲: باری بوزان بعد از جنگ سرد به بررسی و گسترش مفهوم امنیت پرداخت و مفهوم امنیت اجتماعی را طرح‌ریزی کرد و این توسعه مفهومی را از طریق توجه به ابعاد مختلف امنیت، شامل امنیت اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و نظامی انجام داد (بوزان، ویور و دو ویلد^۳، ۲۰۱۳). وی برای نخستین بار در کتاب «مردم، دولت‌ها و هراس» مفهوم امنیت اجتماعی را به عنوان یکی از ابعاد امنیت ملی مطرح نمود. از نظر بوزان امنیت اجتماعی زمانی برای فرد مطرح می‌شود که فرد، خود را عضو یک گروه اجتماعی بداند. او بیان می‌دارد که مسأله امنیت در اجتماع شناخته می‌شود؛ زیرا بازیگران می‌توانند به آن رجوع کنند و برخی پدیده‌ها را به عنوان تهدید نگاه کنند (ابراهیمی، ۱۳۸۶).

نظریه امنیت بیلی^۴: یکی از نظریات علمی که به پیش‌بینی و تشریح مسأله امنیت و گردشگری از طریق کشف ارتباط بین برخی از عوامل مؤثر بر ناامنی (مانند جرم، تروریسم، جنگ و آشوب‌های خیابانی) پرداخته، توسط بیلی در سال ۱۹۸۲ مطرح شد. هدف نهائی از ارائه این نظریه، کشف ارتباط بین متغیرهای امنیتی و وقوع برخی از شرایط جرم‌زا و افزایش تعداد جرایم بر علیه گردشگران در مقصد گردشگری می‌باشد. از نظر بیلی تبلیغات منفی تأثیر بسیار مهمی بر عدم استقبال گردشگران از مکان‌های گردشگری خواهد گذاشت، همچنین افزایش تعداد نیروهای پلیس متحدالشکل در مقاصد گردشگری که در جهت تأمین امنیت گردشگران می‌باشد، سبب کاهش بازدید مجدد گردشگران به آن منطقه می‌شود. به این علت که حضور تعداد زیاد پلیس در یک

1. Bilgin

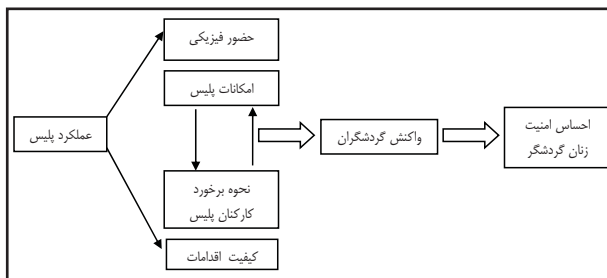
2. Buzan

3. Buzan, Weaver & de Wilde

4. Billy

مکان معین را دلیلی بر نا امنی در آن مکان می‌داند (به نقل از: پیزام و منسفلد، ۲۰۱۰). نظریه امنیت اجتماعی میتار^۲ وی برای ارزیابی امنیت اجتماعی از مدل سیستماتیک استفاده می‌کند و در این کار بر نظریه آناژشی اجتماعی بیلی تکیه می‌نماید. وی تلاش می‌کند مسائل جامعه را بر اساس سطوح متفاوت فرد، گروه، سازمان، اجتماع، جامعه و سیستم فراملی تحلیل کند و از آناژشی هرج و مرج به جای تعادل به عنوان وسیله‌ای برای اندازه‌گیری حالات نظام استفاده می‌کند (به نقل از: حاتمی، احمدی و اسمعیلی، ۱۳۹۴، ص. ۱۰۵). نظریه امنیت لوهمان: نیکلاس لوهمان نظریه خود را با تأکید بر طبقه‌بندی جهان فردی به حوزه آشنا و حوزه ناآشنا ارائه می‌دهد. دنیای آشنا حیطه هنجارها و عادت‌هایی است که برای حفظ انسجام و تعیین سیستم اجتماعی کافی به نظر می‌رسد و لیکن در جهان مدرن که لوهمان بیشتر حوزه‌های آن را در ذیل دنیای ناآشنا طبقه‌بندی می‌کند، این هنجارها دیگر هیچ کارکردی نخواهد داشت. همین مساله نیز سبب‌ساز احساس ناامنی فرد در این حوزه است. از دید لوهمان، تا زمانی که فرد در حوزه آشنا زندگی می‌کند، احساس ناامنی نمی‌کند (این ادعا بدان معنا نیست که در این حوزه ناامنی به طور مطلق وجود ندارد). احساس ناامنی زمانی به وجود می‌آید که فرد پا به دنیای ناآشنا می‌گذارد. وی تنها راه‌حل امنیت در حوزه ناآشنا را اعتماد به سیستم‌های انتزاعی می‌داند (به نقل از: یاری و هزار جریبی، ۱۳۹۱، ص. ۴۵).

در جمع‌بندی مباحث نظری مطرح شده می‌توان گفت، به دلیل اهمیت امنیت و احساس امنیت اجتماعی و نیاز به تحقق آن در همه کشورها، هر دولتی به فراخور امکانات و شرایط خود، نهادهایی را جهت تأمین امنیت در جامعه ایجاد نموده است، که هر یک وظایف خاصی را در این راستا بر عهده دارند؛ از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به سازمان انتظامی جوامع یعنی پلیس اشاره نمود (تاجران و کلامی، ۱۳۸۸، ص. ۵۶۲). از این‌رو، پلیس به عنوان یکی از متولیان ایجاد امنیت در جامعه، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

روش

تحقیق حاضر از نظر نوع کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی-پیمایشی می‌باشد. روش گردآوری داده‌های پژوهش

با پرسشنامه محقق ساخته انجام شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش را گردشگران زن وارد شده به شهر زنجان در تابستان ۱۳۹۷ تشکیل می‌دهند. در این راستا از روش نمونه‌گیری کوکران برای تعیین تعداد نمونه استفاده شده است که به شرح زیر می‌باشد:

در این فرمول n حجم نمونه؛ Z یک مقدار ثابت است که به فاصله اطمینان و سطح خطا بستگی دارد که در تحقیق حاضر برابر با $1/96$ می‌باشد. مقدار p و q برابر با $0/5$ است. مقدار d نیز برابر با $0/05$ در نظر گرفته شده است. در این حالت واریانس به حداکثر مقدار خود و بیشترین تعداد نمونه انتخاب خواهد شد. با استفاده از فرمول کوکران 384 گردشگر زن به عنوان حجم نمونه در نظر گرفته شده است. همچنین جهت انتخاب نمونه‌ها از روش احتمالی (تصادفی) استفاده شده است. روایی صوری پرسشنامه نیز با نظرات متخصصان مورد تأیید قرار گرفته است. ابزار اصلی گردآوری اطلاعات، پرسشنامه می‌باشد که سطح پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ $0/84$ به دست آمد که نشان دهنده پایایی خوب پرسشنامه است. برای تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از دو شیوه توصیفی و استنباطی استفاده شد. در قسمت آمار استنباطی برای داوری در باب سؤالات پژوهش، آزمون‌های تی^۱ تک نمونه‌ای و مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزارهای آماری اس. پی. اس. اس^۲ و ایموس^۳ استفاده شد.

جدول ۱. ابعاد و مولفه‌های متغیرهای اصلی پژوهش

مؤلفه‌ها	شاخص	گویه‌ها
نیروی انتظامی	حضور فیزیکی	وجود مأموران نیروی انتظامی به صورت پیاده و سواره؛ دسترسی آسان به مأموران نیروی انتظامی در مواقع اضطراری؛ وضعیت تردد با ماشین‌های مسافرکشی و حمل و نقل عمومی.
	امکانات پلیس	وجود پایگاه‌های اطلاع‌رسانی نیروی انتظامی؛ مناسب بودن تعداد و پراکنش پایگاه‌های نیروی انتظامی.
	نحوه برخورد کارکنان پلیس	توانایی پلیس در پاسخگویی به سؤالات گردشگران و راهنمایی آن‌ها؛ آگاهی دهی نیروی انتظامی از تهدیدات احتمالی برای گردشگران.
امنیت	کیفیت اقدامات	اقدام سریع پلیس در مواجهه با مزاحمت‌های خیابانی؛ عملکرد مؤثر پلیس در سالم‌سازی محیط از مجرمین و برهم زندگان نظم؛ پیشگیری از جرایم؛ نقش پلیس در مبارزه با قاچاق و منکرات
	احساس امنیت زنان گردشگر	عدم وجود انحرافات اخلاقی و اجتماعی از قبیل اعتیاد، عدم وجود افراد شرور و معتادان در محیط شهری؛ حضور آزادانه دختران و زنان در کوچه و خیابان؛ فضای مناسب برای حضور کودکان؛ کنترل ازدحام و شلوغی مکان؛ عدم وجود دزدی و کیف قاپی؛ عدم وجود خشونت و نزاع‌های خیابانی. رضایت از امنیت مالی؛ عدم احساس ترس و مورد هجوم قرار گرفتن؛ در امان بودن از آزار و اذیت خیابانی؛ تصویر ذهنی مناسب از شهر؛ قصد سفر مجدد؛ واکنش و رفتار همراه با صمیمیت افراد بومی.

1. T

2. SPSS

3. AMOS

یافته‌های پژوهش

طبق یافته‌های حاصل از سؤالات عمومی پرسشنامه از میان ۳۸۴ نفر نمونه، ۵۲/۶ درصد از پاسخ‌دهندگان را گردشگران متأهل گردشگران متأهل و ۴۷/۴ درصد از پاسخ‌دهندگان را گردشگران مجرد تشکیل می‌دهد. ۵۲/۱ درصد از پاسخ‌دهندگان بین سنین ۲۰ تا ۳۰ سال و کمترین تعداد را پاسخ‌دهندگان ۴۵ تا ۶۰ سال با ۴/۷ درصد تشکیل می‌دهد. شغل بیشتر گردشگران زن، خانه‌دار با ۳۳/۹ درصد و کمترین آن‌ها ۷/۳ درصد است، که دارای شغل دولتی هستند. بیشتر گردشگران از خانواده‌های ۳ نفره به شمار می‌آید و ۵۸/۹ درصد از جامعه آماری را تشکیل می‌دهد. اکثر گردشگران زن دارای تحصیلات کارشناسی (۳۰/۷ درصد) و کمترین آن‌ها دارای تحصیلات فوق دیپلم (۱۹/۳ درصد) هستند. ۴۴ درصد از پاسخ‌دهندگان بیشتر از ۴ بار بازدید از شهر زنجان داشته‌اند. در تحقیق فوق شاخص‌های احساس امنیت اجتماعی گردشگران زن به سه بخش تقسیم شده است. سؤالات بخش اول مربوط به نقش نیروی انتظامی در احساس امنیت اجتماعی گردشگران، بخش دوم مربوط به سؤالات نقش عوامل کالبدی در احساس امنیت اجتماعی گردشگران و بخش سوم نیز مربوط به سؤالات عمومی احساس امنیت اجتماعی و قصد سفر مجدد گردشگران با توجه به امنیت اجتماعی موجود جامعه مورد مطالعه است. یافته‌های توصیفی تحقیق نشان می‌دهد که در بین متغیرهای نقش پلیس در احساس امنیت گردشگران زن بیشترین فراوانی مربوط به نقش پلیس در پیشگیری از جرایم بوده است که میانگین آن ۳/۹۲ و سپس وجود مأموران نیروی انتظامی به صورت پیاده و سواره با میانگین ۳/۶۷ است و کمترین عامل نیز مربوط به رضایت گردشگران از عملکرد پلیس در هنگام مفقود شدن مدارک با میانگین ۳/۰۱ می‌باشد. بالا بودن میانگین‌های به‌دست آمده در اکثر گویه‌ها نشان می‌دهد که پلیس توانسته در پیشگیری از جرایم شهری و حضور فیزیکی در مکان‌های مشخص شده در شهر زنجان نقش موثری ایفا نماید (جدول ۲).

جدول ۲. عملکرد نیروی انتظامی از نظر زنان گردشگر وارد شده به شهر زنجان

انحراف معیار (SD)	میانگین	فراوانی (درصد)					گویه‌ها
		بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	
۰/۸۳۱	۳/۶۷	۱۵/۶	۴۱/۹	۳۸/۸	۱/۶	۲/۱	وجود مأموران نیروی انتظامی به صورت پیاده و سواره
۱/۰۲۶	۳/۳۰	۱۰/۹	۳۳/۳	۳۶/۷	۱۳/۰	۶/۰	اقدام سریع پلیس در مواجهه با هرگونه مزاحمت خیابانی
۰/۸۸۲	۳/۲۲	۹/۶	۲۰/۱	۵۶/۵	۱۰/۴	۳/۴	دسترسی و عملکرد نیروی انتظامی در مواقع ضروری

۰/۹۰۲	۳/۴۸	۱۵/۴	۲۷/۳	۴۹/۲	۵/۷	۲/۳	توانایی پاسخگویی و کمک به گردشگران توسط پلیس
۱/۰۳۰	۳/۳۴	۱۳/۵	۳۱/۲	۳۵/۴	۱۵/۶	۴/۲	استقرار پایگاه‌های اطلاع‌رسانی پلیس
۰/۹۹۵	۳/۰۱	۹/۱	۱۴/۱	۵۴/۴	۱۳/۸	۸/۶	عملکرد پلیس در هنگام مقفود شدن مدارک
۱/۱۵۱	۳/۲۷	۱۳/۳	۳۴/۶	۲۶/۸	۱۶/۴	۸/۹	آگاهی دادن از طریق بروشورها و اطلاعیه‌ها در مورد خطرات احتمالی
۰/۸۴۵	۳/۴۷	۸/۱	۴۵/۶	۳۱/۲	۱۵/۱	۰	نقش پلیس در سالم‌سازی محیط از مجرمین و برهم‌زندگان نظم
۰/۸۷۹	۳/۴۰	۹/۹	۳۴/۶	۴۳/۵	۹/۶	۲/۳	تعداد و پراکنش محل استقرار نیروهای انتظامی
۰/۹۸۳	۳/۴۸	۱۴/۶	۳۷/۰	۳۲/۶	۱۳/۳	۲/۶	عملکرد موفق نیروی انتظامی در ایجاد امنیت
۱/۰۵۷	۳/۹۲	۳۰/۲	۳۳/۱	۲۲/۴	۱۳/۰	۱/۳	نقش پلیس در پیشگیری از جرایم
۰/۸۲۴	۳/۲۷	۹/۱	۲۲/۷	۵۶/۰	۱۰/۹	۱/۳	نقش پلیس در مبارزه با قاچاق و فساد و منکرات

جهت تحلیل مطلوبیت رابطه بین عملکرد نیروی انتظامی و احساس امنیت اجتماعی گردشگران زن در شهر زنجان از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است. تحلیل میانگین عددی شاخص عملکرد نیروی انتظامی در شهر زنجان، بر اساس آزمون تی، مبین بالا بودن عملکرد نیروی انتظامی در شهر زنجان است، که از عدد ۳ به عنوان حد قابل قبول در طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای بالاتر است و مقدار میانگین به دست آمده برابر با ۳/۳۹۱ با انحراف از میانگین ۰/۳۹۱ می‌باشد و نشانگر قابل قبول بودن عملکرد مناسب پلیس در احساس امنیت اجتماعی گردشگران است.

جدول ۳. مطلوبیت تاثیر عملکرد نیروی انتظامی بر احساس امنیت اجتماعی گردشگران زن

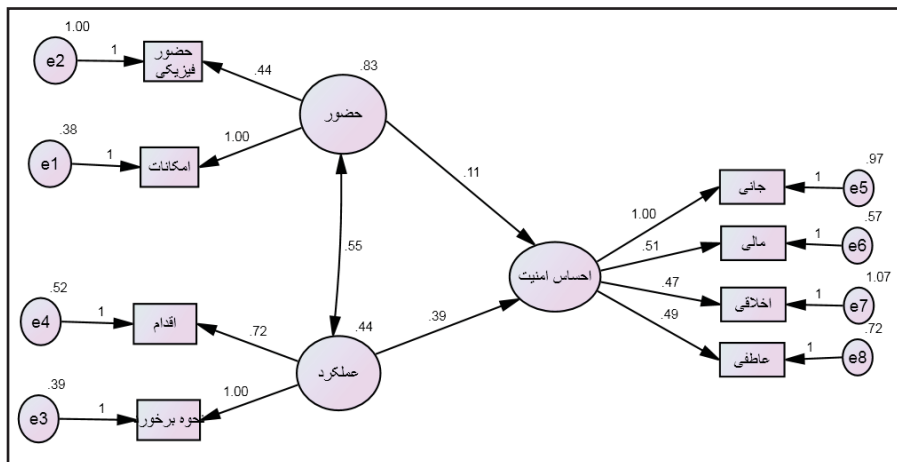
مطلوبیت عددی مورد آزمون=۳							
متغیرها	میانگین	انحراف از معیار	سطح اطمینان ۹۵٪		انحراف از میانگین	درجه آزادی	سطح معناداری
			پایین	بالا			
نیروی انتظامی	۳/۳۹۱	۰/۰۲۵	۰/۳۴۱	۰/۴۴۲	۰/۳۹۱	۳۸۳	۰/۰۰۰

در ادامه تحقیق و جهت بررسی و شناخت نقش نیروی انتظامی در احساس امنیت زنان گردشگر از نرم‌افزار ایموس استفاده شده است. بر همین مبنا ابتدا به برازش مدل براساس آماره‌های آزمون معادلات ساختاری پرداخته شده است، نتایج برازش مدل نشان دهنده مناسب بودن آماره‌ها جهت انجام آزمون می‌باشد.

جدول ۴. برازش مدل براساس آماره های آزمون معادلات ساختاری

مقیاس نیکویی برازش ^۱	ارزش توصیه شده / پیشنهادی ^۲	مدل ساختاری (نتایج) ^۳
میزان درجه آزادی ^۴	$3/000 \geq$	۱/۵۳
نیکویی برازش ^۵	$0/900 \leq$	۰/۹۵۱
نیکویی برازش اصلاح شده ^۶	$0/900 \leq$	۰/۹۳۸
شاخص برازندگی تطبیقی ^۷	$0/900 \leq$	۰/۹۵۸
شاخص نرم شده برازندگی ^۸	$0/900 \leq$	۰/۹۵۱
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد ^۹	$0/080 \geq$	۰/۰۰۰
ریشه میانگین مربعات باقی مانده استاندارد شده ^{۱۰}	$0/050 >$	۰/۰۰۰
شاخص توکر لوییس ^{۱۱}	$0/900 \leq$	۰/۹۷۳

بر اساس شکل و مدل مفهومی، مؤلفه‌های عملکرد نیروی انتظامی به عنوان متغیر مستقل و احساس امنیت زنان گردشگر به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است.

شکل ۲. ارزیابی اثرات نیروی انتظامی بر احساس امنیت زنان گردشگر

بررسی و برآورد مقادیر رگرسیون و معناداری ابعاد و شاخص‌های تحقیق بر روی احساس امنیت زنان گردشگر نشان می‌دهد، هر چهار مؤلفه حضور نیروی انتظامی، عملکرد نیروی انتظامی، نحوه برخورد کارکنان

1. Goodness-of-fit measure
3. Structural model (result)
5. GFI
7. CFI
9. RMSEA
11. TLI

2. Recommended value
4. χ^2 test statistic/df
6. AGFI
8. NFI
10. SRMR

پلیس و امکانات پلیس بر روی احساس امنیت زنان گردشگر مؤثر می‌باشد. بر همین اساس نتایج نشان می‌دهد بین حضور نیروی انتظامی و احساس امنیت زنان گردشگر با مقدار رگرسیون $0/113$ و سطح معناداری $0/000$ ، بین عملکرد نیروی انتظامی و احساس امنیت زنان گردشگر با مقدار رگرسیون $0/387$ و سطح معناداری $0/000$ ، بین نحوه برخورد کارکنان پلیس و احساس امنیت زنان گردشگر با مقدار رگرسیون $0/439$ و سطح معناداری $0/000$ ، بین امکانات پلیس و احساس امنیت زنان گردشگر با مقدار رگرسیون $0/401$ و سطح معناداری $0/000$ رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد.

جدول ۵. بررسی و برآورد مقادیر رگرسیون و معناداری ابعاد و شاخص‌های تحقیق

P	.C.R	.S.E	Estimate	متغیر مستقل	جهت	متغیر وابسته
0/000	2/710	0/066	0/113	حضور نیروی انتظامی	--->	احساس امنیت
0/000	2/47	0/021	0/387	عملکرد نیروی انتظامی	--->	احساس امنیت
0/000	3/710	0/071	0/439	نحوه برخورد کارکنان پلیس	--->	احساس امنیت
0/000	4/687	0/058	0/401	امکانات پلیس	--->	احساس امنیت

بحث و نتیجه‌گیری

یکی از مهمترین نیازهای بنیادین برای توسعه گردشگری ایجاد رفاه، امنیت و آسایش روانی برای گردشگران است. امنیت و گردشگری دو مقوله وابسته به یکدیگر در مناسبات داخلی و خارجی هستند و در تعامل دوجانبه می‌توانند هم تأثیر افزایشی و هم تأثیر کاهش‌ی بر هم داشته باشند. به این معنا که افزایش امنیت، باعث رونق گردشگری خواهد شد و بالعکس. ایجاد امنیت، تسهیلات و ارائه امکانات رفاهی و خدماتی لازم به گردشگران از جمله وظایف اصلی دولت‌ها نسبت به جریان گردشگری می‌باشد. یکی از مواردی که می‌بایست در گردشگری به طور جدی مورد تأکید قرار گیرد، امنیت است. از مهمترین عوامل مؤثر در ایجاد احساس امنیت اجتماعی برای گردشگران، چگونگی طراحی فضاهای شهری و عملکرد پلیس است. در این راستا، برنامه‌ریزان شهری باید به این نکته توجه کنند که فضاهای شهری باید به گونه‌ای ساخته شوند که بتوانند برای ساکنان و افراد وارد شده به آن امنیت و احساس امنیت را به ارمغان آورند. بنابراین، ایجاد و حفظ امنیت نه تنها برای شهرنشینان بلکه برای گردشگران نیز از عوامل مهمی است که باید بدان توجه ویژه شود. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که درصد بالایی از گردشگران زن در شهر زنجان احساس امنیت اجتماعی دارند و بیشترین رضایت را از عملکرد پلیس در پیشگیری از جرایم با میانگین $3/92$ داشته‌اند. بررسی ابعاد و شاخص‌های تحقیق بر روی احساس امنیت زنان گردشگر نشان می‌دهد، هر چهار مؤلفه حضور نیروی انتظامی، عملکرد نیروی انتظامی، نحوه برخورد کارکنان پلیس و امکانات پلیس بر روی احساس امنیت زنان گردشگر مؤثر می‌باشد. بر این اساس، یافته‌های تحقیق

حاضر منطبق با یافته‌های مشکینی و همکاران (۱۳۹۵)، حیدرنژاد و همکاران (۱۳۹۴)، جسارتی و آقایی (۱۳۹۳) و واعظی (۱۳۹۲) می‌باشد. در جهت افزایش احساس امنیت اجتماعی گردشگران زن و افزایش ورود گردشگران به شهر زنجان پیشنهادهاتی به شرح زیر ارائه شده است:

- افزایش مشارکت مردم در طرح‌ها و برنامه‌ریزی‌های شهری و گردشگری به منظور بهبود شرایط گردشگری؛
- فراهم نمودن زمینه برای آموزش نیروهایی به عنوان پلیس گردشگری و استقرار آنان در مکان‌های مهم گردشگری؛
- سرمایه‌گذاری در جهت افزایش آگاهی گردشگران از طریق بروشورها و اطلاعیه‌ها نسبت به خطرات و تهدیدهای احتمالی و برخورد با آن‌ها؛
- تقویت احساس امنیت برای گردشگران و شهروندان به ویژه بانوان در فضاهای گردشگری از طریق پلیس مخفی، دوربین و ...؛
- تغییر در طراحی فضاهای بی‌دفاع و فاقد دید بصری فضاهای شهری زمینه ساز برای ارتکاب جرم؛
- ایجاد فضا برای حضور فعال کودکان و افزایش احساس امنیت آن‌ها از طریق آموزش از دوران ابتدایی.

تشکر و قدردانی

در پایان مراتب سپاس و قدردانی خود را نسبت به کلیه صاحب‌نظران و مشارکت‌کنندگان در این پژوهش ابراز می‌دارد.

منابع

- ابراهیمی، نبی‌الله. (۱۳۸۶). تأملی بر مبانی و فرهنگ کپنهاگ، فصل نامه سیاست خارجی. ۲۱(۲)، صص. ۴۵۸-۴۳۹. قابل‌بازیابی از: <http://ensani.ir/fa/article/99243>
- اولادی، شعبان؛ جهانبخش، اسماعیل؛ محمدی، اصغر. (۱۳۹۸). تأثیر بدحجابی و تبزج بر احساس امنیت فردی زنان (مورد مطالعه: زنان و دختران بالای ۱۵ سال شهر تهران). پژوهش‌های انتظامی - اجتماعی زنان و خانواده. ۷(۱)، صص. ۱۲۰-۱۰۲. قابل‌بازیابی از: http://pssw.jrl.police.ir/article_91406.html
- ایزدی، محمدسعید؛ حقی، محمدرضا. (۱۳۹۴). ارتقای احساس امنیت در فضاهای عمومی با بهره‌گیری از طراحی شهری. نشریه هنرهای زیبا- معماری و شهرسازی، ۲۰(۲)، صص. ۵-۱۲. قابل‌بازیابی از: doi: 10.22059/jfaup.2015.56713
- بوزان، باری؛ ویور، الی؛ پاپ دو ویلد. (۱۳۹۲). چارچوبی تازه برای تحلیل امنیت. ترجمه علیرضا طیب، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- تاجران، عزیزالله؛ کلاکی، حسن. (۱۳۸۸). بررسی تأثیر عملکرد پلیس بر احساس امنیت شهروندان تهرانی. مطالعات نیروی انتظامی، ۴(۴)، صص. ۵۶۱-۵۸۶. قابل‌بازیابی از: http://pmsq.jrl.police.ir/article_91998.html
- جسارتی، عسگر؛ آقایی، واحد. (۱۳۹۳). نقش ارتقاء امنیت در توسعه گردشگری استان اردبیل. پژوهشنامه جغرافیای انتظامی، ۱۳۹۳(۵)، صص. ۱۲۵-۱۴۸. قابل‌بازیابی از: http://pogra.jrl.police.ir/article_9647.html

- حاتمی، علی؛ احمدی، بختیار؛ اسمعیلی، عطاء. (۱۳۹۴). بررسی عوامل مرتبط با میزان احساس امنیت اجتماعی شهروندان مورد مطالعه زنان شهر کرمانشاه. پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران، ۴(۳)، صص. ۱۲۱-۱۰۳. قابل‌بازیابی از: http://ssoss.ui.ac.ir/article_17134.html
- حیدرنژاد، علی؛ قنبری، قاسم؛ مجدلی، علی اکبر. (۱۳۹۴). بررسی نقش احساس امنیت در توسعه گردشگری نواحی مرزی مطالعه موردی شهر مرزی چابهار. پژوهش‌نامه مطالعات مرزی، ۱(۸)، صص. ۲۴-۱. قابل‌بازیابی از: http://bss.jrl.police.ir/article_17501.html
- دریان آستانه، علیرضا. (۱۳۹۳). ارزیابی و تحلیل احساس امنیت روستاییان نواحی مرزی (مطالعه موردی: استان ایلام). برنامه ریزی فضایی (جغرافیا)، ۴(۴)، صص. ۱۵۶-۱۲۹. قابل‌بازیابی از: http://sppl.ui.ac.ir/article_16017.html
- رضادوست، صادق؛ بابایی، خدیجه؛ نجفی، علیرضا. (۱۳۹۲). نقش پلیس در امنیت گردشگری در ایران. فصلنامه مطالعات اطلاعات و امنیت انتظامی، ۳(۶)، صص. ۵۴-۲۹. قابل‌بازیابی از: http://pava.jrl.police.ir/article_13346.html
- زارع شاه آبادی، اکبر؛ بندری، مهران. (۱۳۹۷). بررسی نقش افراد تبعیدی بر احساس امنیت شهروندان شهر ایذه. پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران، ۷(۴)، صص. ۴۰-۱۹. قابل‌بازیابی از: doi:10.22108/SSOSS.2019.115160.1364
- سهراب زاده، مهران؛ بخشی، قدیر؛ دعاگویان، داود. (۱۳۹۵). بررسی و تبیین تأثیر عملکرد پلیس جامعه‌محور بر احساس امنیت زنان (مورد مطالعه: کلانشهر تهران). پژوهشنامه جغرافیای انتظامی، ۱۵(۱۵)، صص. ۱۱۰-۸۳. قابل‌بازیابی از: http://pogra.jrl.police.ir/article_9707.html
- شربت‌تی، اکبر. (۱۳۹۵). تحلیلی بر میزان احساس امنیت گردشگران شهری (مطالعه موردی: گردشگران داخلی شهر گرگان). پژوهشنامه جغرافیای انتظامی، ۱۳(۱۳)، صص. ۱۴۶-۱۲۳. قابل‌بازیابی از: http://pogra.jrl.police.ir/article_9696.html
- صفائی پور، مسعود؛ پیری، فاطمه. (۱۳۹۷). ارزیابی رضایتمندی زنان از وضعیت امنیت و عوامل محیطی مؤثر بر آن در پارک‌های شهر ایلام. فصلنامه علمی پلیس زن، ۱(۲۸)، صص. ۷۴-۵۸. قابل‌بازیابی از: http://ps.jrl.police.ir/article_18887.html
- فلاحتی، لیلیا. (۱۳۹۴). ساختار فضایی شهر و احساس امنیت در بین زنان (مطالعه موردی: ورودی مترو تجریش و پایانه جنوب تهران). فصلنامه مطالعات شهر ایرانی اسلامی، ۵(۲۰)، صص. ۷۴-۶۱. قابل‌بازیابی از: <http://iic.icas.ir/image/Journal/Article/No20/6.pdf>
- فولادیان، مجید؛ فاطمی‌امین، زینب؛ امیر، آرمین؛ غفاری‌زاده، محمد. (۱۳۹۲). عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی زنان شهر مشهد. پژوهش‌های انتظامی - اجتماعی زنان و خانواده، ۱(۱)، صص. ۴۵-۲۵. قابل‌بازیابی از: http://pssw.jrl.police.ir/article_92384.html
- کیان‌پور، مسعود؛ حاجی اسماعیلی، لیلیا. (۱۳۹۳). امنیت گردشگری و مشکلات آن از دیدگاه مدیران دفاتر خدمات جهانگردی در استان اصفهان. پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران، ۳(۲)، صص. ۶۰-۴۵. قابل‌بازیابی از: http://ssoss.ui.ac.ir/article_17112.html
- گودرزی، مجید؛ ملایی، مریم؛ عبداللهی، مسعود. (۱۳۹۵). تحلیلی بر فضاهای گردشگری شهری در شهرهای جدید با رویکرد احساس امنیت زنان (مطالعه موردی: شهر جدید بهارستان). فصلنامه علمی - پژوهشی برنامه ریزی منطقه‌ای، ۶(۲۲)، صص. ۱۰۸-۹۷. قابل‌بازیابی از: http://jzpm.miau.ac.ir/article_1933.html
- مشکینی، ابوالفضل؛ حسینی، معصومه؛ ربانی، طاهار؛ عباس‌زاده، صغری. (۱۳۹۵). بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی گردشگران شهری (مطالعه موردی: شهر طرقله). نشریه گردشگری شهری، ۱(۱)، صص. ۳۰-۱۷. قابل‌بازیابی از: doi:10.22059/jut.1395.176051
- نوید نیا، منیژه. (۱۳۸۵). گفت‌وگویی پیرامون امنیت اجتماعی. فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، ۴(۲)، صص. ۷۷-۵۵. قابل‌بازیابی از: <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=74973>

واعظی، هما. (۱۳۹۴). بررسی عوامل موثر بر احساس امنیت گردشگران: مطالعه موردی گردشگران شهرستان سرعین. اولین کنگره بین المللی زمین، فضا و انرژی پاک، اردبیل، دانشگاه محقق اردبیلی. قابل بازیابی از:

https://www.civilica.com/Paper-ATTITTDE01-ATTITTDE01_289.html

یاری، حامد؛ هزارجریبی، جعفر. (۱۳۹۱). بررسی رابطه احساس امنیت و اعتماد اجتماعی در میان شهروندان (مطالعه موردی ساکنان شهر کرمانشاه. پژوهش های راهبردی مسائل اجتماعی ایران. ۱(۴)، صص ۳۹-۵۸. قابل بازیابی از:

http://ssoss.ui.ac.ir/article_17077.html

منابع خارجی

- Bilgin, P. (2003). Individual and social dimensions of security. *International studies Review*, 5(2). pp. 203-222. <https://www.jstor.org/stable/3186403>
- Karakus, O., McGarrell, E. F., Basibuyuk, O. (2010). Fear of crime among citizens of Turkey. *Journal of Criminal Justice*, 38(2), pp. 174-184.
- <https://ideas.repec.org/a/eee/jcjust/v38yi2p174-184.html>
- Lu, X., Yao, Sh., Fu, G., Lv, X., Mao, Y. (2019). Dynamic simulation test of a model of ecological system security for a coastal tourist city. *Journal of Destination Marketing & Management*, 13, pp. 73-82. <https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2019.05.004>
- Nalanda, R. (2008). Balancing the Tripod: Security, Immigration and the Economy in the Post-9/11 United States. *electronic theses & dissertations center*, available at: https://etd.ohiolink.edu/pg_10?0::no:10:p10_accession_num:toledo1216053710
- Pizam, A, Yoel, M. (2013). *Toward a Theory of Tourism Security*. Taylor & Francis, London.
- Pizam, A., Mansfeld, Y. (2010). *Tourism, Security and Safety from Theory to Practice*. Chichester, Wiley, New York.
- Ruana,W., Yongquan, I., Zhangb, Sh., Liuc, Ch. (2019). Evaluation and drive mechanism of tourism ecological security based on the DPSIR-DEA model. *Tourism Management*, 75, pp. 609-625. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.06.021>
- Saleh, A. (2010). Broadening the Concept of Security: Identity and Societal Security. *Geopolitics*, 6(4), pp. 4-15. <https://eprints.lancs.ac.uk/id/eprint/88393>
- Weaver, D.& Opperman, M. (2006). *Tourism Management*. John Wiley and Sons Australia.